

Innspill til nasjonalt eksportråd

Innhold

Innhold	1
Innledning	2
Hovedbudskap	2
Helseteknologi og livsvitenskap som næring	3
Helseindustri er eksportindustri	5
Vekstpotensialet for norsk helseindustri	8
Tiltak for å øke norsk helseindustrieksport	10
Avhengigheter for å utvikle en konkurransedyktig helseindustri	12
Signaturer	13
Vedlegg	i
Vedlegg A: GE Healthcare AS	ii
Vedlegg B: Ugelstadkulene– Norsk suksesshistorie med internasjonal betydning innen diagnostikk og terapi	iii
Vedlegg C: Verdiskaping i Norsk Radiofarmasøytisk Industri	iv
Vedlegg D: Arctic Enzymes	vi
Vedlegg E: Pharmaq part of Zoetis	vii
Vedlegg F: Sensio	viii

Innledning

Prosess og deltakelse

En samlet helsenæring står bak dette innspillet til Nasjonalt eksportråd om helseteknologi og livsvitenskap. Sekretariatet for HelseOmsorg21-rådet har koordinert arbeidet, som er bredt forankret i næringen og et utvidet økosystem.

Dette dokumentet er et kunnskapsgrunnlag til Nasjonalt eksportråd til å anbefale helseteknologi og livsvitenskap som et nasjonalt satsingsområde.

Helsenæringen har over tid samarbeidet, blant annet om utviklingen av Menon-rapportene «STRATEGIER FOR ØKT PRODUKSJON OG EKSPORT AV NORSK HELSEINDUSTRI» (Menon 2021) og Helsenæringens verdi 2016 - 2022, som utgjør en del av kunnskapsgrunnlaget for dette innspillet.

Hovedbudskap

Regjeringen har som mål å doble eksporten fra fastlandsnæringene innen 2030. Helsenæringen kan bli en sentral bidragsyter til at dette målet nås.

Det globale markedet for helseteknologi er enormt, og kjennetegnes av å være en motkonjunkturnæring som vokser på tross av børsuro, krig og konflikt. Det er ventet at den høye veksten man har sett i helsenæringen de siste tiårene, skal fortsette også frem til 2030 – som følge av en generell aldring av befolkning i store og viktige markeder, samt et økende omfang av livsstils- og kroniske sykdommer.

Den norske helsenæringen eksporterte for om lag 27,2 mrd. kroner i 2021. Med en nasjonal satsing vil eksporten kunne øke med over 50 prosent innen 2030. I tillegg vil en slik satsing legge grunnlaget for en bærekraftig næring som vil sikre eksportinntekter for neste generasjoner.

Utviklingen av helseindustrien er et viktig svar på helse- og omsorgsutfordringene Norge står overfor, og vil bidra til at norsk helsevesen får rask tilgang på nye produkter, behandlingsmetoder og digitale verktøy, og vil trolig øke helsevesenets evne til å ta disse i bruk til pasientens beste. En stor og konkurransedyktig helseindustri vil dessuten styrke Norges produktionsberedskap i nye epidemier og andre kriser.

Helseindustrien er en grønn, innovativ næring med lave utslipp. Et eksempel er digitale helsetjenester, som gir skalerbarhet med minimale utslippsøkninger og avstandsbehandling av pasienter som minker behov for transport.

Helseindustrien bygger på norsk forskning og kunnskap, og skaper produkter med høy lønnsomhet, og den er derfor en viktig næring for å nå regjeringens eksportmål og samfunnets behov for å utvikle nye bærekraftige eksportnæringer. Den norske helseindustrien utgjør godt under én prosent av det globale helseindustrimarkedet. Målt i omsetning, illustrerer dette at det er *utenfor* Norge det virkelig store vekstpotensialet for helse-næringen ligger. Norge kan ta en større andel av det globale markedet, og *Made in Norway* bli et kvalitetsmerke for helsetjenester i hele verden.

Helseteknologi og livsvitenskap som næring

Helseindustrien utvikler og produserer produkter og løsninger til bruk i behandlingen av pasienter og omsorgstrengende. Helseindustrien skaper verdier langs tre akser:

- Som **næring** gjennom lønnsomme arbeidsplasser og eksportinntekter
- For **pasienter og innbyggere** gjennom god helse, lange liv og høy yrkesdeltakelse
- For **helsevesenet** gjennom kvalitet og effektivitet

Norsk helseindustri i tall

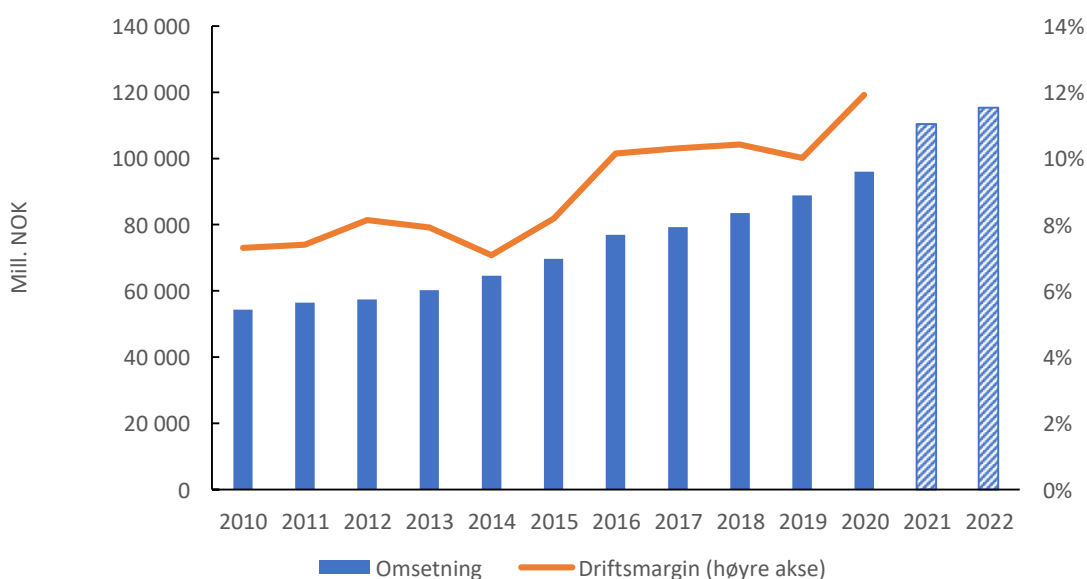
Helseindustrien består av flere bransjer: legemidler (inkl. vaksiner og in vitro-diagnostikk), medisinsk utstyr, digital helse og distribusjon. Under vises en oversikt over omsetningen for helseindustrien totalt og for de ulike bransjene.

Omsetning

Samlet omsetning for helseindustrien i 2020 var på rundt 96 milliarder kroner. Dette er en økning på nærmere syv milliarder kroner fra 2019, og tilsier en omsetningsvekst på åtte prosent.

Helseindustriens omsetning har vokst med over 90 prosent de siste ti årene.

Omsetningsvekst i helseindustrien fra 2010 - 2022. Kilde: Menon

Helseindustriens samlede driftsmargin har de siste fire årene ligget på rundt 11 prosent. Til sammenligning var driftsmarginen for helseindustrien omtrent åtte prosent i årene 2010 til 2015. Dette peker på en stadig mer lønnsom helseindustri, hvor bedriftene får mer igjen for hver omsatt krone i dag sammenlignet med tidligere.

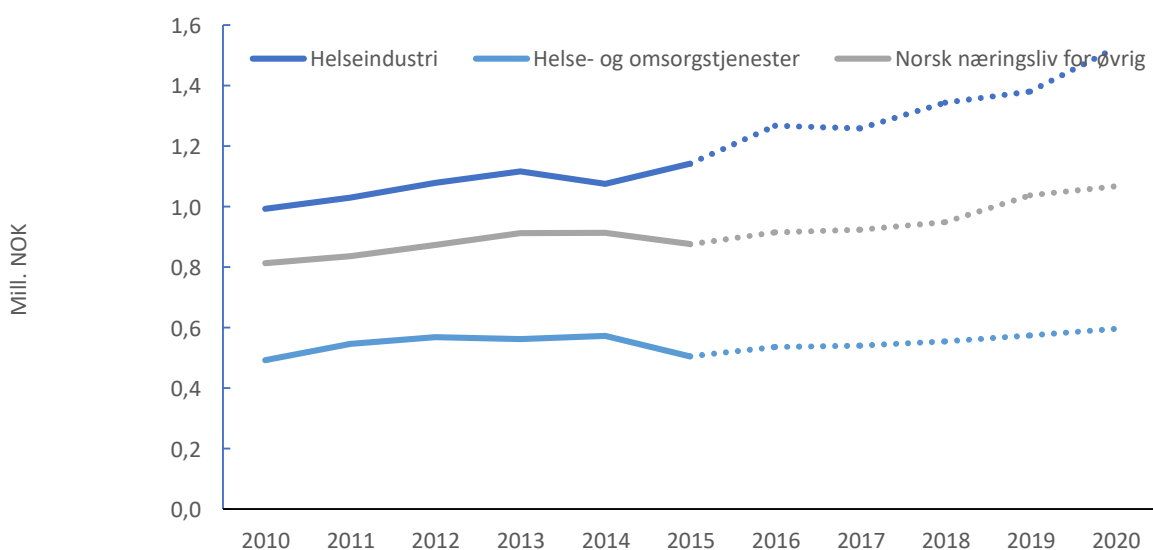
Verdiskaping

I perioden fra 2010 til 2020 har verdiskapingen i helseindustrien steget fra 14,8 til 27,7 milliarder kroner. Dette tilsvarer en vekst på 87 prosent og en gjennomsnittlig årlig vekstrate på 6,5 prosent.

	2010	2020	Endring	Endring %
Digital helse	0,8	1,7	0,9	113 %
Legemidler	7,0	14,8	7,8	111 %
Medisinsk utstyr	3,4	4,6	1,2	36 %
Distribusjon	3,6	6,6	3,0	83 %
Totalt	14,8	27,7	12,9	87 %

Produktivitet i helseindustrien

Produktiviteten i helseindustrien ligger betydelig høyere enn i virksomhetene i helse- og omsorgstjenestene så vel som for det øvrige næringslivet i Norge.

Produktivitet i helseindustrien sammenlignet med øvrig norsk næringsliv. Kilde: Menon

Helseindustri er eksportindustri

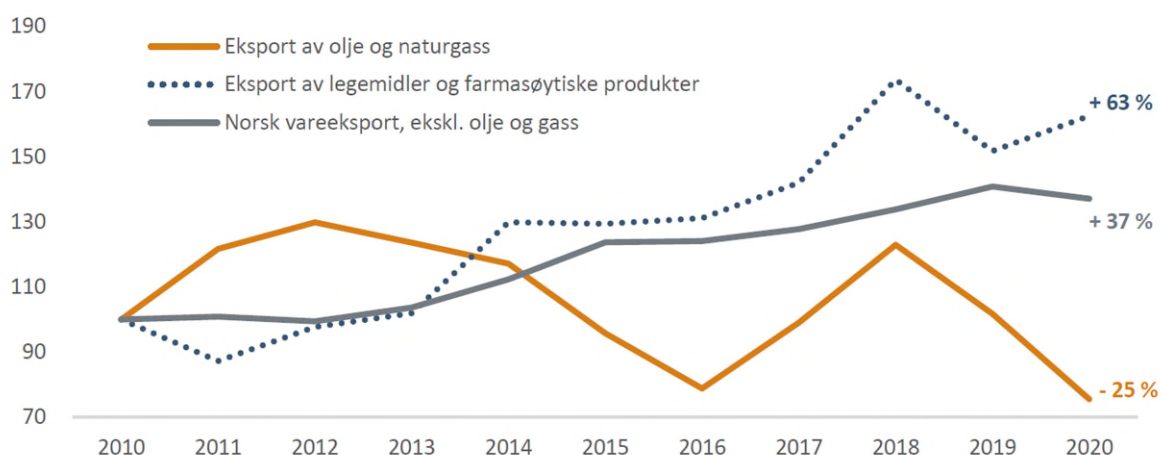
Helseindustriens samlede eksportinntekter i 2021 er anslått til 27,2 mrd. kroner. Dette er til sammenligning nesten 60 prosent høyere enn verdien av Norges krafteksport samme år. Norske helseindustribedrifter med produksjon i Norge har høyere omsetningsvekst enn bedriftene som ikke har produksjon i Norge.

Utviklingen av norsk helseindustrieksport

Av SSBs handelsstatistikk har Menon hentet ut den historiske utviklingen i eksporten av ulike varetyper. Det lar seg imidlertid ikke gjøre å isolere den fulle bredden av varetyper som produseres av helseindustrien og dermed tallfeste eksporten basert på denne statistikken. Varetypen som best dekker helseindustrien i SSBs statistikk, er eksporten av legemidler og farmasøytiske produkter. Forskjellen mellom SSBs og Menons anslag for eksportutviklingen i 2020 skyldes at datagrunnlaget som er anvendt i Menons rapport¹ favner langt bredere enn tallgrunnlaget som inngår i SSB-dataene.

I 2020 beløp eksporten av denne typen produkter seg til i underkant av 7,3 mrd. kroner. Dette tilsvarer i overkant av 40 prosent av vårt anslag for eksporten fra norske legemiddelbedrifter i 2020.

Selv om dataserien fra SSB kun representerer en andel av den samlede eksporten fra helseindustrien, er denne tidsserien trolig en god indikator for hvordan eksporten fra norske legemiddelprodusenter har utviklet seg de siste årene. Denne utviklingen er illustrert nedenfor.

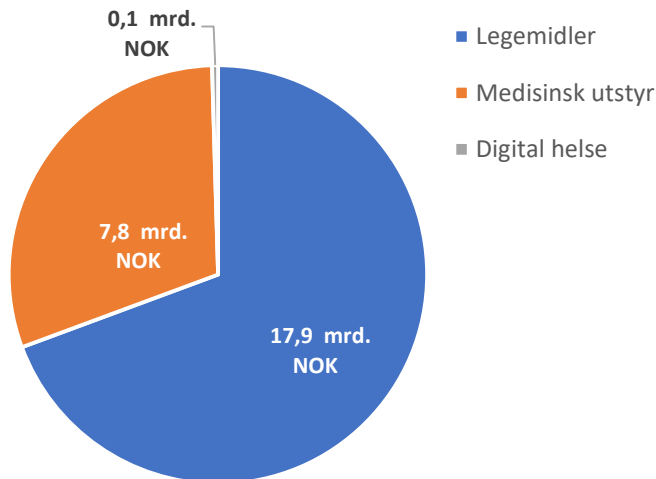
Utvikling i norsk vareeksport. Indeksert utvikling i eksportverdi. 2010=100. Kilde: SSB

Av figuren over ser vi at verdien av norsk eksport av legemidler og farmasøytiske produkter har steget med over 60 prosent den siste tiårsperioden. Til sammenligning har verdien av olje- og gasseksporten variert betydelig. Dette må sees i sammenheng med fluktuasjoner i både olje- og gasspriser og valutakurssvingninger. Det er særlig interessant å observere at verdien av legemiddeleksporten økte i 2020.

Legemiddelbedriftene dominerer blant eksportører i helsenæringen

Helseindustriens eksportinntekter fordeler seg skjevt mellom de ulike bransjene. Bedrifter i legemiddelbransjen står for over 70 prosent av helseindustriens samlede eksport og fire av fem av de største eksportbedriftene i helseindustrien er legemiddelselskaper. Produsenter av medisinsk utstyr sto i 2021 for 28 prosent av helseindustriens eksport, mens aktører innen digital helse dekker den resterende andelen (under én prosent).

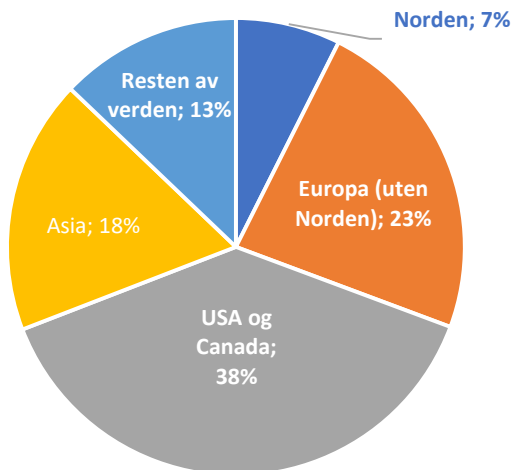
¹ MENON-PUBLIKASJON NR. 45/2021

Fordeling av eksportinntekter fra helseindustrien. Kilde: Menon

Hvilke regioner eksporteres det til

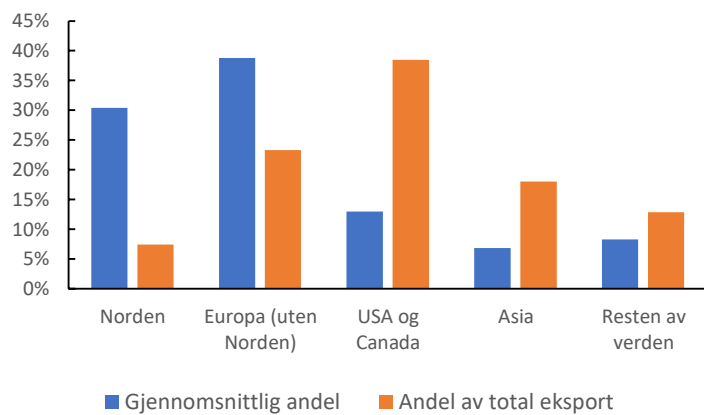
Den norske helseindustriens eksportmarkeder er spredt over hele verden. Nesten 70 prosent av helseindustriens eksport i 2021 gikk til markeder utenfor Europa.

Eksport fra norsk helseindustri i 2021, fordelt på destinasjonsmarkeder. Kilde: Menon

Målt i samlet eksport er det USA og Canada som er det største eksportmarkedet for norsk helseindustri. Som det fremkommer av figuren over, var USA og Canada destinasjon for 38 prosent av eksporten fra den norske helseindustrien i 2021.

Der Norden er et viktigere marked for de små eksportbedriftene, er særlig USA og Canada og Asia regioner som skiller seg ut ved å være vesentlig viktigere for de store eksportbedriftene. Figuren nedenfor viser både den *gjennomsnittlige eksportandelen* og *andelen av total eksport* til ulike regionale markeder.

Eksport fra norsk helseindustri fordelt på markeder og gjennomsnittlige eksportandeler. Tall for 2021. Kilde: Menon

Vekstpotensialet for norsk helseindustri

Enorme vekstmuligheter i det globale markedet for helse- og bioteknologi

Et grovt anslag, basert på en rekke ulike rapporter og kilder, anslår omsetningen i det globale helsemarkedet i 2020 til i underkant av 2 000 mrd. dollar – dvs. på i underkant av 20 000 mrd. norske kroner.² Med en samlet omsetning i den *norske* helseindustrien i 2020 på i underkant av 100 mrd. kroner representerer den norske helseindustrien kun mellom 0,4 og 0,6 prosent av det globale markedet.

At den norske helseindustrien utgjør godt under én prosent av det globale helseindustrimarkedet, målt i omsetning, illustrerer at det er *utenfor* Norge det virkelig store vekstpotensialet for helse-næringen ligger.

Det er i hovedsak tre årsaker til at helseindustrien er en interessant næring å satse på for Norge: Den første årsaken er den **høye vekstraten i næringen**. For det andre er helseindustrien **svært produktiv**. Dette er delvis forklart av at industrien er kapitaltung og produserer bearbeidede varer man ikke er avhengig av naturgitte fortrinn, men høykvalifisert/vitenskapelig arbeidskraft som er svært konkurransedyktig internasjonalt, både faglig og lønnsmessig. Ingen andre fastlandsnæring er like dominerende blant de mest produktive industribedriftene som bedrifter innen helsenæringen.³ Den siste grunnen er at helseindustrien er en **etablert og solid næring**, som med riktig satsing, kan bli en betydelig bidragsyter for å doble eksporten fra fastlandsnæringene innen 2030.

Norge kan ta en større del av det globale markedet

For at den norske helseindustrien skal øke sin markedsandel i det globale helsemarkedet de neste årene, må veksttakten i den norske helseindustrien økes. Det må bygges opp under de delene av helseindustrien der vi allerede er gode, og videreutvikle områder der vi har fortrinn til å ta en ledende posisjon.

Det å øke eksporten fra norsk helseindustri, og ta markedsandeler i det globale helseindustri-markedet, kan imidlertid ikke sees isolert fra hjemmemarkedet.

Eksempler der Norge allerede har en god posisjon internasjonalt er radiofarmasi, onkologi og in vitro og in vivo diagnostikk.

Se vedlegg for norske eksportbedrifter som lykkes med eksport.

Framtidsscenarier for eksport basert på Menons analyser

Drivere:

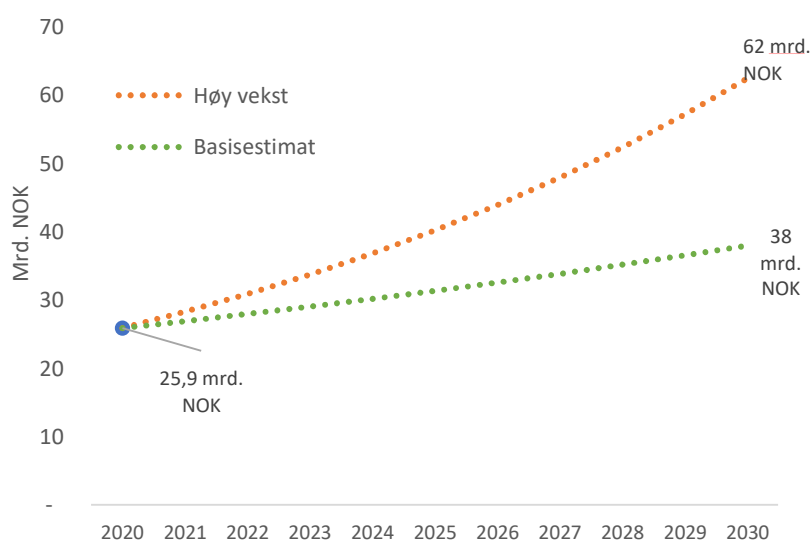
- Det er ventet at den høye veksten man har sett i det globale helsemarkedet oppgjennom de siste tiårene skal fortsette også frem til 2030. Dette som følge av befolknings- og velstandsvekst, en generell aldring av befolkning i store og viktige markeder samt et økende omfang av livsstils- og kroniske sykdommer i Vesten.
- Et økende fokus på bærekraftig produksjon og et ønske om å redusere produksjonen av kritiske virkestoff og legemidler i India og Kina, legger til rette for en sterk vekst i norsk helseindustrieksport det neste tiåret.

² Bl.a. McKinsey (2020), *statista.com* og *Global Pharmaceuticals Industry Report 2021*.

³ MENON-PUBLIKASJON NR. 125/2022

Det er imidlertid ikke gitt at norsk helseindustrieksport skal beholde eller øke sin markedsandel. Dersom EU tar grep for å styrke sin beredskaps- og selvforsyning, kan flere store norske bedrifter komme under press. Store deler av eksporten fra den norske helseindustrien er i dag konsentrert til et lite antall bedrifter. Om kun noen få av de største eksportbedriftene flytter hele eller deler av sin produksjon til utlandet, vil dette ha en betydelig effekt på de aggregerte eksporttallene til næringen.

Menon har derfor laget to vekstbaner for utviklingen i norsk helseindustrieksport de neste ti årene. Basisestimatet illustrerer et konservativt anslag. Prognosen legger til grunn en lavere vekst i eksport sammenlignet med basisestimatet for omsetningsvekst de neste ti årene, noe som innebærer at den norske helseindustriens eksportandel vil reduseres frem mot 2030. Dette er ment å synliggjøre risikoen for at den norske helseindustrien møter på vanskeligere markedsvilkår de neste ti årene, i et globalt marked som like fullt vil vokse betydelig.

Scenarier for eksportutvikling i norsk helseindustri (utvikling i eksportvolum). Tall i mrd. NOK. Kilder: Damvad Analytics og Menon

Høyvekstscenariet synliggjør eksportpotensialet i helseindustrien, forutsatt at det legges til rette for økt produksjon i Norge.

Vekstbanen, som er ekvivalent med en gjennomsnittlig årlig eksportvekst på 9,2 prosent, har en høyere vekst enn vekstanslaget for det globale helseindustrimarkedet. Høyvekst innebærer derfor at den norske helseindustrien de neste ti årene vil øke sin andel av det samlede helseindustrimarkedet. Dette anslaget bygger i stor grad på en vekstprognose produsert av Damvad Analytics for den danske helseindustrieksporten. Det sentrale premisset for høyvekstscenariet er at rammevilkårene for helseindustrien styrkes.

Den norske helseindustrien er lite utviklet målt opp mot industrien i andre sammenliknbare land i Europa. Dersom Norge evner å utvikle industrien videre mener vi at det er et stort potensial for høyvekstscenariet nås.

Tiltak for å øke norsk helseindustrieksport

Økt produksjon i Norge av bio- og helseteknologiske produkter vil bidra til økt eksport, siden disse produktene har globale markeder. Denne årsakssammenhengen går imidlertid begge veier. Styrkes rammevilkårene for norsk eksport øker også produksjonen i Norge.

Helseindustrien karakteriseres av lange utviklingsprosesser, strenge og omfattende godkjenningprosedyrer og ofte sterk kjøpermakt. Dette gjør at bedrifter i helseindustrien står overfor særegne utfordringer. Bedriftene trenger derfor tilpassede virkemidler slik at de styrker helseindustriens konkurransekraft.

Ulike eksportbarrierer for de ulike bransjene

De største barrierene for eksport er:

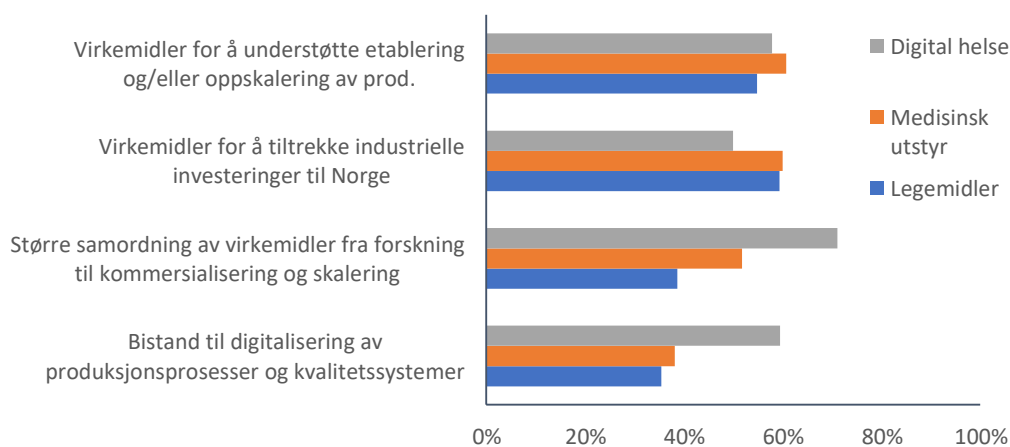
- mangel på offentlig finansierte risikoavlastningsordninger ved utvikling og bygging av test- og produksjonsanlegg
- manglende produksjonsfasiliteter i test- og skaleringsfasen (kommersialisering) for legemiddelprodusentene (biotek)
- manglende og svake referanser i hjemmemarkedet for e-helse og helseteknologi

Indirekte eksporttiltak

Det er fem nøkkeltiltak som norske myndigheter og helseindustrien sammen må sette i verk for at flere selskaper skal kunne produsere i Norge og dermed øke eksporten.

- Øke vertskapsattraktivitet og rammevilkår som gjør at internasjonal industri vil legge ny produksjon til Norge. For eksempel kan Invest in Norway med fordel benyttes for å tiltrekke industrielle investeringer til Norge.
- Infrastruktur for forskning, utvikling, pilotering og testing for å utvikle kompetanse og fremme ny bedriftsdannelse og eksport.
- Styrke hjemmemarkedet og bedre tilgangen til helsedata.
- Sikre tilgang på spesialisert arbeidskraft, herunder industriell farmasøytisk kompetanse.
- Vri fokuset i eksisterende virkemidler fra tidlig innovasjon til å i større grad støtte bedriftene i senere utviklingsfaser og i kommersialiseringsfasen.

Det er bred enighet om behovet for **produksjonsrettede** virkemidler for å tiltrekke industrielle investeringer til Norge

Andel av bedriftene som svarte «stor effekt» eller «svært stor effekt» på bedrifters beslutning om å produsere i Norge de neste 5 årene, fordelt på bransje. Kilde: Menon Economics

Direkte eksportfremmende tiltak

Bedriftenes eksport kan også stimuleres **direkte**, for eksempel gjennom rådgivning, ute-apparatets «døråpner-funksjon», fasilitering av delegasjoner og messedeltakelse, profilering av norske produkter/tjenester, formidling av markedsinformasjon, samt eksportfinansiering i form av kreditt og garantier.

En betydelig andel av eksportbedriftene i helseindustrien har i Menonrapporter trukket frem kostnadene ved nødvendig representasjon i eksportmarkedene samt manglende bistand fra virkemiddelapparat og ambassader som sentrale barrierer i eksportmarkedene. Dette er et uttrykk for at eksportbedriftene har erfart at lokal markedskunnskap og relasjoner til kunder og andre beslutningstakere er helt sentralt for å lykkes i utenlandsmarkedene, men at tilgangen på den rette kompetansen mangler og at kostnadene til denne kompetansen er høye. Bedriftene etterspør her mer og bedre bistand til å få tilgang til relevante nettverksarenaer for å møte kunder. Dette innebærer en høyere prioritering av helsefeltet i det relevante utegående virkemiddelapparatet og i ambassadene.

Helt konkret etterspørres en høyere prioritering av norske myndigheter av å fremforhandle handelsavtaler med store og viktige markeder. Norge er ikke automatisk en del av avtalene som EU fremforhandler med tredjeland, selv om Norge har en handelsavtale med EU direkte. Resultatet av at Norge ikke har fremforhandlet slike avtaler er at norske bedrifter har dårligere markedsadgang og høyere kostnader i store og viktige utenlandsmarkeder enn konkurrenter med produksjon i EU-land. En fremforhandling av handelsavtaler med alle landene som EU i dag har slike avtaler med, vil øke konkurransekraften til norske eksportører og dermed legge til rette både økt produksjon i Norge så vel som økt eksport.

Avhengigheter for å utvikle en konkurransedyktig helseindustri

Forskningsmiljøer og instituttkompetanse

Helseindustrien skiller seg fra andre sektorer ved at den er forskningsintensiv, der det både stilles krav til dyp kompetanse som utgangspunkt for produkter, og også forskningsmetodisk klinisk evaluering av nye produktkandidater. Tre av fire bedrifter i den norske helseindustrien opplever at «forskningsmiljøene i Norge holder et høyt internasjonalt faglig nivå, og at det er lett å etablere samarbeid om forskning og innovasjon med disse miljøene».

Norske forskningsinstitutter har lang erfaring og har spilt viktige roller i utvikling og industrialisering av norsk helseindustri. Mange av de viktige fremskrittene i nyere tid skjer når ulike fag og teknologier utnyttes effektivt sammen, slik som mikro- og nanoteknologier, bioteknologi, basale medisin fag og digitalteknologier som kunstig intelligens. Forskningsmiljøene, og særlig instituttsektoren, er satt opp for å kunne gi tilgang på muliggjørende kompetanse for industriutvikling i både oppstarts- og etablerte bedrifter. Forskningsinstituttene hjelper industrien med tilgang på bredde- og flerfaglig ekspertise, og driver kontinuerlig oppbygging av ny teknologi, infrastruktur og kompetanse tilpasset kommende industribehov. Forskningsinstituttene har utviklet og forvalter avansert infrastruktur for forskning og utvikling, blant annet avanserte bioteknologi- og mikrofabrikasjonslaboratorier, radiofarmasi, og analysetjenester. En industri-rettet styrking av fasiliteter for testing og pilotering for helseindustri bør bygge på eksisterende sterke kompetansemiljøer innen relevante teknologier.

Å sikre at det faglige nivået innen områdene som norske medisinske forskningsmiljøer allerede har en internasjonal posisjon innenfor, samt tilrettelegge for samarbeid mellom disse fagmiljøene og industriaktører, vil bidra til utviklingen av nye innovasjoner og dermed også berede grunnen for et økt omfang av kommersialisering og internasjonal ekspansjon.

Økosystemet

Den gode kvaliteten og samarbeid med forskningsinstitusjonene er et viktig fortrinn ved å legge industriell produksjon i Norge. Norske bedrifter trekker også fram klyngene som et viktig positivt fortrinn ved produksjon i Norge. En betydelig del av helsenæringen stammer fra, og har tett kontakt med forskningsmiljøene i og rundt de store universitets-/universitetssykehusbyene. Disse områdene er viktige innovasjonstygdefelt med kapitaltilgang, gründerkultur, inkubator tjenester, regulatorisk kunnskap, studenter, forskningsmiljøer og tilgang på relevante kliniske miljøer for utvikling og utprøving. Dette er også med på å skape vertskapsattraktivitet for internasjonale bedrifter som vurderer å etablere seg i Norge.

Hjemmemarkedet

Store deler av helseindustrien er i dag avhengig av hjemmemarkedet, herunder tjenesteleverandører i helsesektoren. Det er en gjensidig avhengighet mellom helseindustriaktører og tjenesteleverandørene i helsesektoren. Jo bedre norske bedrifter lykkes i å utvikle og selge produkter i internasjonale markeder, desto bedre vil industrien være i stand til å betjene sykehus og andre behandlingsaktører i Norge. Og jo mer de store tjenesteleverandørene i helsesektoren i Norge – både private og offentlige – kan bidra til innovasjon og produktivitet i den norske helseindustrien, desto bedre grunnlag får industrien for å lykkes internasjonalt.

Signaturer

På de påfølgende sidene er det listet bedrifter, virksomheter og organisasjoner som er avsendere av dette innspillet.

AbbVie	Kirsti Nyhus , Daglig leder
Adjutec Pharma	Bjørn Klem, CEO
AFRY Norway AS	Kristin Schoultz, Head of Pharma Norway
Aible AS	Sofie Sjøvoll, CEO
Aker BioMarine ASA	Marte Dalsegg, Kommunikasjonsdirektør
Aktivitetsdosetten AS	Lone Koldby, Gründer og daglig leder
Algetun AS	Ragnvald Maartmann-Moe, Daglig leder
AlgiPharma AS	Arne Dessen, Chairman/Chief Operating Officer
Amgen AB	Tore von Würden, Country Director
Arctic Pharma AS	Anne Ulvestad , CEO
ArcticZymes Technologies	Olav Lanes, VP R&D and Applications
ASAP-Norway	Skreosen Astrid, CFO
AstraZeneca	Paul Waaler, BBU Head
Astramed	Nina Bokn Solheim, Daglig leder
AstraZeneca AS	Kristin Janett Løseth, Medisinsk Direktør
BASF AS	Siv Karin Førde, Head of Regulatory Affairs, Omega-3
Bayer AS	Jan Børge Jakobsen, Managing Director
Biogen Norway AS	Morten Lofthus Tangnes, Daglig leder
Bio-Me AS	Morten Isaksen, Founder and Chief Innovation Officer
Boblberg v/Shark Inc Aps	Anders Stæhr, Medstifter
Boehringer Ingelheim Norway	Arnt-Ove Hovden, General manager/Medical Director
Bristol Myers Squibb	Hilde Bech, General Manager
Bulbitech AS	Bård Dalhøi, Daglig leder
Carasent Norge AS	Magnar Høyvik, Avdelingsleder
Carrmon AS	Oddvar Opsanger, CEO
CENIT Consulting	Eirik Lima, CEO
CheckWare	Heidi Blengsli Aabel, CEO
Convatec Norway AS	Hella Yngsdal, Nordic Market Access Manager
Coremine Vitae AS	Frida Næss-Ulseth, Daglig leder
Credo AS	Tom E. Pike, Styreleder
CTD AS	Siva Snarby, Daglig leder
Curida	Leif Rune Skymoen, CEO
Curida Diatec AS	Bjørn K. Pedersen, Senior Advisor R&D

Decon-X International AS	Bjørn Platou, Daglig leder
Denova Impuls AS	Ole Christian Ruge, Managing Director
Diffia AS	Vetle Slagsvold Støre, Strategisjef
Dossier Solutions AS	Geir Arnhoff, Daglig leder
Dr.Dropin Hud AS	Håvard Liltved Dalen, Daglig leder
Dytter AS	Frank Tjihuis, Director Dytter International
Easycare AS	Reinert Seland, Daglig leder
Easymeeting as	Hans Johan Tofteng, CEO/Grunder
Egde Consulting AS	Ann-Elisabeth Ludvigsen, Leder digital helse
Eggs Design	Sigrun Vik, Head of Health
EHiN	Nard Schreurs, Daglig leder
Eidsiva bredbånd as	Øyvind Sørbu, Forretningsutvikler
Enforme AS	Sigurd Vik, Daglig leder
Entalpi AS	Roger Holthe Olsen, CEO
Essity Norway AS	Morten Kjos, Sales Manager
Eupnea	Øystein Theodor Ødegaard-Olsen, CEO
Expert Analytics AS	Ola Skavhaug, Chief Scientific Officer
Farmastat AS	Christian Gilhuus-Moe, Daglig leder
Farvatn	Kristin Odfjell, Investor
GE Healthcare AS	Cathrine Thomassen, Administrerende direktør
GE Vingmed Ultrasound AS	Dagfinn Sætre, Adm.Dir.
Genetic Analysis AS	Ronny Hermansen, CEO
Global Health Technology AS	Alf-Erik Malm, CEO
GSK SA	Christian Probst, General Manager
Head4More AS	Bjørn Brudevoll, CEO
Helse i Hardanger AS	Sissel Aase Børve, Dagleg leiar
Helseapps	Marius Christensen, CEO
Helsepartner Nord-Norge AS	Hilde Sjurelv , Administrerende direktør
Hygotech AS	Svein Jørgen Fuglesang, Daglig leder
ICare Medical AS	Jon Terje Heimdal, Administrerende Direktør
iNANOD AS	NALINAVA SENGUPTA, CEO
Infiniti Medical AS	Bjørn-Egil Johnne, Salgssjef
Infiniwell AS	Odd Sandbekkhaug, CEO
Inventas	Kjetil Thorvik Brun, Leder for strategi og forretningsutvikling
Jasa Medical	Tobias Kvaslerud, Daglig Leder
Karabin Sans AS	Janniche Øyen, Daglig leder
Kernel AS	Ane Solesvik Oppedal, Head of International Business

Kongsberg Beam Technology AS	Kerstin Jakobsson, CEO
Life Technologies AS part of Thermo Fisher Scientific Lifecare AS	Erlend Ragnhildstveit, FoU Direktør
LS Partners AS	Joacim Holter, CEO
Making View AS	Bjørn Fuglaas, CEO
Medhouse AS	Are S. Vindfallet, Gründer
Mericon AS	Edvin Borgheim, Daglig leder
MipHic AS	Nils-Ragnar Myhra, Daglig leder
MSD (Norge) AS	Gennady Nikitin, CEO
NEO Consulting AS	Hans Petter Strifeldt, Direktør for myndighetskontakt
Nextera AS	Dagfinn Hallseth, CEO, Gründer og partner
Nordic Brain Tech AS	Geir Åge Løset, CEO
Nordic Neurotech AS	Cathrine Ro Heuch, Daglig leder
NordicDx	Anita Moe Larsen, COO
Novartis	Olav Fjellså, Partner
Nyby	Veronika Barrabes, Daglig leder
Pedro Consulting AS	Fredrik Gulowsen, Grunder og daglig leder
Pharmaq AS	Bjørn K. Pedersen, Daglig leder
Pharmasum Therapeutics AS	Bernt Martinsen, Adm. dir.
Picomed AS	Anders Fugelli, Daglig leder
Posicom AS	Stian Pedersen, Daglig leder
PubGene AS	Ragnvald Otterlei, adm.dir.
Resani AS	Håvard Hauge, CEO
Ridderne AS	Per Ivar Selvaag, Leder
Roche Norge AS	Lars Ole Bolneset, Daglig leder
Sanofi	Martin Haswell, General Manager
Seniorene	Britt Moe Flatla, Country lead
SensCom AS	Gudrun Jebsen, Medgrunder
Smart Crowding as	Ellen Cathrine Andersen, CEO
SMARTsam AS	Stein Åge Davidsen, Daglig leder
SurViva AS	Bodil Helene Bach, Daglig leder
Takeda As	Astrid Hilde Myrset, CEO
Thermo Fisher Scientific	Duarte Marchand, Head of Nordics & Country Manager
These Ways AS	Geir Hetland, CFO
Tidewave Medical AS	Hogne Gjersvik, Daglig leder
Trigo Tech	Bjørn Lorentzen, Daglig leder
VAR Healthcare, Cappelen Damm AS	Frode Skjelvan, CEO
	Ann Kristin Rotegård, CEO / Managing Director

Vestfold Audio AS	Alf Einar Løberg, Daglig leder
Vilmer AS	Øystein Landgraff, Daglig leder
Vingmed AS	Snorre Stumberg, Business Development Manager
Vitae Evidence A	Mark Tyrrell, CEO/MD
VitalThings AS	Knut Jarle Lysklett, Salgs-og markedssjef
Abelia	Øystein E. Søreide, Administrerende direktør
IKT-Norge	Fredrik Syversen, Direktør strategi- og forretningsutvikling
Legemiddelindustrien - LMI	Espen Snipstad, Kst daglig leder/Kommunikasjonsdirektør
Melanor	Atle Hunstad , Administrerende direktør
Nho Geneo	Karita Bekkemellem, Adm direktør
Biotech North	Line Kjelstrup, Klyngeleder
Norway Health Tech	Lena Nymo Helli, CEO/ administrerende direktør
Norwegian Smart Care Cluster	Arild Kristensen, CEO
Oslo Cancer Cluster	Ketil F. Widerberg , General manager
The Life Science Cluster	Hanne Mette Dyrлие Kristensen, CEO
Aleap AS	Erling Nordbø, CEO
Eitri Medical Incubator	Torleif Markussen Lunde , Fagdirektør
Helseinn	Ingrid Olstad Busterud, Daglig leder
i4Helse AS	Steinar Omnes, Daglig leder
Inovacare	Tove Julie Evjen, Prosjektleder
Kunnskapsparken vestland as	Kjetil Kvåle, Daglig leder
ShareLab AS	Marius Øgaard, Partner
Radforsk Investeringsstiftelse	Jonas Einarsson, Administrerende direktør
Sarsia Management AS	Erlend Skagseth, Daglig leder/Managing Partner
Akershus universitetssykehus	Helge Røsjø, Direktør for forskning og innovasjon, professor
Helse Bergen HF	Reidar Thorstensen, Fungerende seksjonsleder, Seksjon for forskning og innovasjon
Helse Midt-Norge RHF	Marit Bratlie, Innovasjonsrådgiver
Helse Stavanger HF (Stavanger universitetssykehus)	Håkon Brydøy / Svein Skeie, Prosjektdirektør / Forskningsdirektør
Helse Vest RHF	Bjørn Egil Vikse, Fagdirektør
Sunnaas sykehus HF	Sveinung Tornås, Innovasjonssjef
Center for Connected Care (C3), Oslo Universitetssykehus	Per Ingvar Olsen, Professor
Fakultet for helsevitenskap, OsloMet	Gro Jamtvedt, Dekan
IFE (Institutt for Energiteknikk)	Erik Flatmark, Divisjonsdirektør
NORCE - Norwegian Research Center	Jon Harald Kaspersen, Konserndirektør Helse og samfunn
Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Universitet	Marius Widerøe, Direktør NTNU Helse

Senter for helse og teknologi, Universitetet i Sørøst-Norge Sintef	Janne Dugstad, Leder for innovasjon og regionale nettverk / førsteamanuensis Alexandra Bech Gjørsv, Komsernsjef
Universitetet i Bergen	Gottfried Greve, Viserektor for innovasjon, forskningsinfrastruktur, kunnskapklynger og satsinger. Svein Stølen, Rektor
Universitetet i Oslo	
Universitetet i Stavanger	Bjørg F. Oftedal, Professor
Universitetet i Sørøst-Norge	Petter Aasen, Rektor
Inven2	Ole Kristian Hjelstuen, Adm.dir
Validé	Anne Cathrin Østebø, adm.dir
VIS - Vestlandets Innovasjonsselskap AS	Stine Fiksdal, Adm dir
Bergen kommune	Ruth Grung, Byråd for helse og omsorg
Bergen kommune	Per-Arne Hvidsten Larsen, Byråd for finans, næring og eiendom
Bergen Næringsråd	Sverre Simen Hov, Næringspolitisk seniorrådgiver
Kunnskapsbyen Lillestrøm	Inger-Lise M. Nøstvik, Daglig leder
Lillestrøm kommune	Maria Hoff, Næringssjef
Oslo Science City	Christine Wergeland Sørbye, Administrerende direktør
Stavanger kommune	Anne Woie, Næringssjef
Trondheim kommune	Wenche P. Dehli, Kommunaldirektør for helse og velferd
Trøndelag fylkeskommune	Even Ystgård, Seksjonsleder næring
Viken fylkeskommune	Øyvind Michelsen, Avdelingsjef forskning og innovasjon, Rådsområdet Næring
Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon	Lilly Ann Elvestad, generalsekretær
Kreftforeningen	Ingrid Stenstadvold Ross , Generalsekretær og Geir Riise, Styreleder
Industri Energi	Arild Theimann, Spesialrådgiver
Norsk Sykepleierforbund	Lill Sverresdatter Larsen, Forbundsleder
Innovasjon Norge	Cathy Capdeville, Head of Healthcare
LUP - Leverandørutviklingsprogrammet	Riche Vestby, Innovasjonspådriver helse og omsorg
HelseOmsorg21-rådet	Per Morten Sandset, leder av rådet

Vedlegg

Vedlagt følger utvalgte eksempler på eksport og eksportpotensial for helseindustrien i Norge

Vedlegg A: GE Healthcare AS

GE Healthcare

Nøkkeltall:

- Norges største farmasøytiske bedrift
 - ~1000 ansatte
 - Årlig omsetning på ~10 milliarder NOK

- Står for 2 % av fastlandseksporten i Norge til mer enn 130 land
- 98% Export

- Fabrikker i Oslo og på Lindesnes, FoU i Oslo

- Verdensledende innenfor farmasøytiske produkter for diagnostikk
 - Markedsandel
 - X-Ray 39% (vekst 8% per år)
 - MRI 19% (vekst 6% per år)
 - DaTSCAN 80% (vekst 3% per år)

 - Mål å øke markedsandelene ytterligere med
 - 0.5-1 % x-Ray
 - 2 % MRI
 - Beholde markedsandel for DaTSCAN

Vedlegg B: Ugelstadkulene– Norsk suksesshistorie med internasjonal betydning innen diagnostikk og terapi

Thermo Fisher Scientific Norway (Life Technologies AS)

SITE DATA

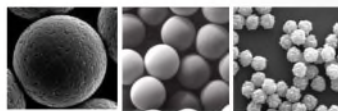
- Established: 1986 as Dynal Biotech
- Employees: 300 (30 nationalities)
- Facilities: OCC, Oslo, Lillestrøm
- Revenue: 1.7 Mrd NOK
- Certification status: ISO13485/16

Status som «Center of Excellence for Beads» i Thermo Fisher

2 Proprietary & Confidential | August 2022

Våre forretningsområder

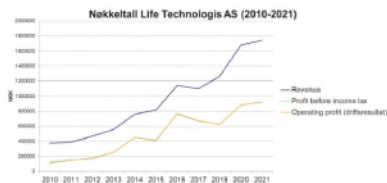
Dynabeads™ are monosized magnetic beads produced in Norway for capturing biomolecules. 50 diagnostic test/second, 24/7, world wide

- >50% COVID-testing performed using Thermo Fisher Technology
- Sold 1.0 Billion PCR test, with 300 million based on Norwegian Dynabeads
- Gold-standard qPCR-based testing solutions

3 Proprietary & Confidential | August 2022

Nøkkeltall 2021

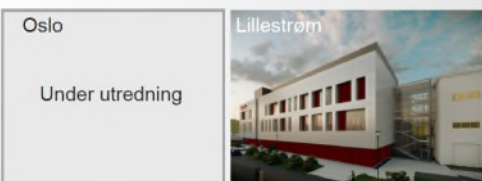

Salg	1744 mill
Resultat før skatt	924 mill
Skatt	225 mill

Eksport

99%

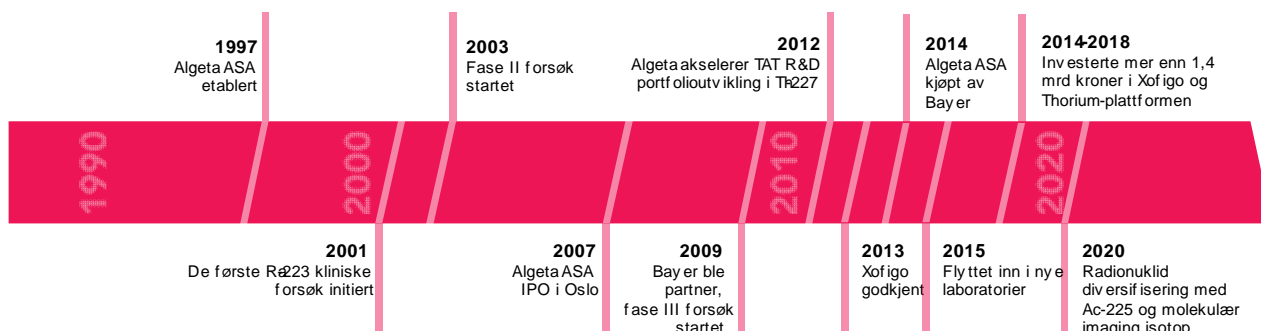
- Global markedsandel: 50%
- Forventet CACR OG% (2023-2027): 14%
- Markedsvekst (global): 8%
- Blant topp 5 av amerikanske datterselskaper på tvers av bransjer som betaler mest skatt i Norge
- 3 års investering under vei > 700 millioner i utvidet produksjon og RnD lab kapasitet både i Oslo og Lillestrøm de neste 3 årene

Oslo
Under utredning

Vedlegg C: Verdiskaping i Norsk Radiofarmasøytisk Industri

Historien om Bayer-Algeta

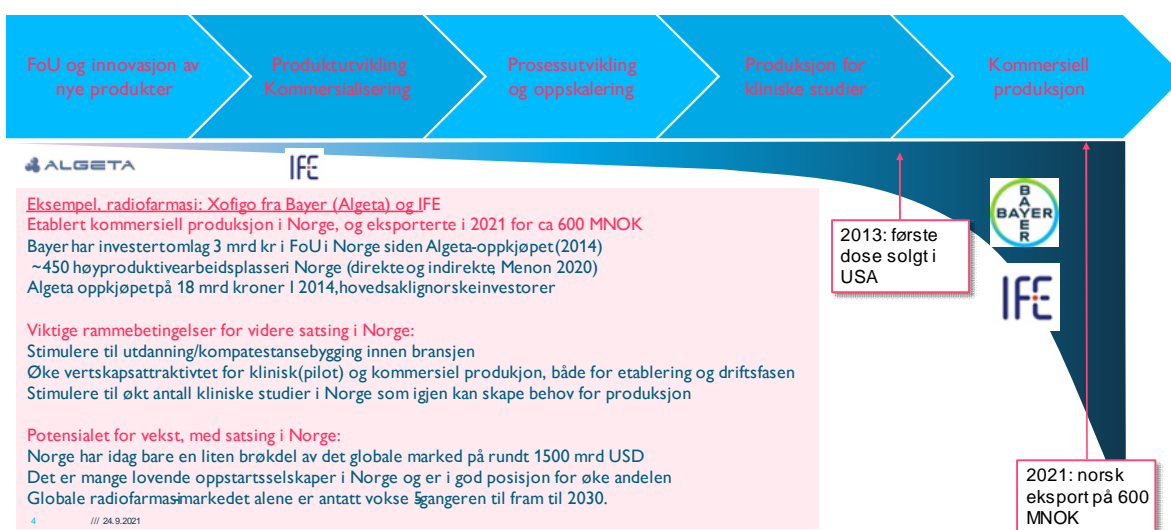

Verdiskaping i Norsk Radiofarmasøytisk Industri

– Bayer og Institut for energiteknikk (IFE)

Verdikjeden innen helseindustri – eksempler

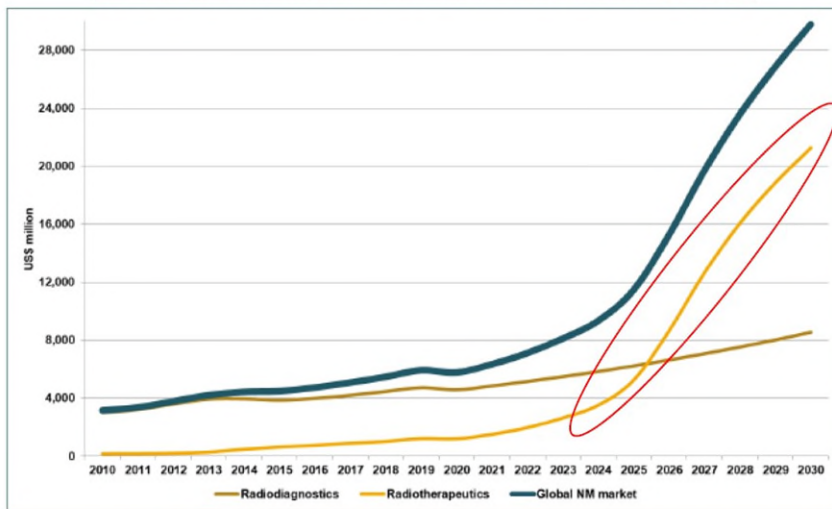
Oslo-området er ett 'sweet -spot' for Radiopharmaceuticals

// Vårt ecosystem består av :

- // Forskjellige firmaer innenfor radiofarmaka , både terapi og diagnostikk
- // Høy kompetanse og dedikert talent pool
- // Internasjonalt anerkjent oncology cluster, universitet og sykehus
- // Tilgang på investeringskapital

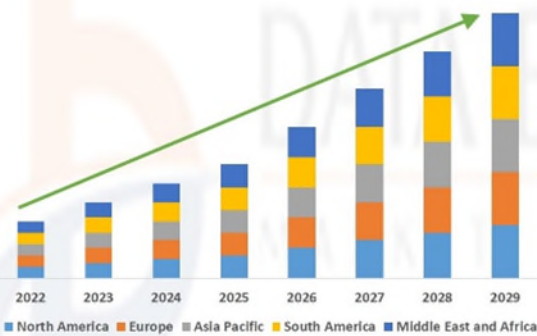

FIGURE 10: RADIODIAGNOSTICS AND RADIOTHERAPEUTICS EVOLUTION, 2010-2030

(Ref.: Marketed Radiopharmaceuticals Report & Directory – Edition 2020 (MEDrays intell.))

Global Radiopharmaceuticals Market is Expected to Account for USD 11.69 Billion by 2029

DMCA Protected © Data Bridge Market Research. All Rights Reserved.

Source: Data Bridge Market Research Market Analysis Study 2022

Global Radiopharmaceuticals Market, By Regions, 2022 to 2029

DATA BRIDGE MARKET RESEARCH

Vedlegg D: Arctic Enzymes

ArcticZymes Technologies er et Tromsøbasert selskap som utvikler, produserer og selger spesialenzymmer som brukes i produksjon av biofarmasøytiske produkter og som komponenter i molekylær diagnostikk og forskning.

- 60 ansatte
- Globalt marked (> 300 kunder)
- 100% eksport
- Sterk vekst i omsetning de siste årene, prognose for 2022 på 155mill kr NOK
- Forventer fortsatt vekst framover. Prognose 2025, 350mill kr

Hovedkvarter og produksjon i Tromsø

Cutting-edge enzymes from Norway

Vedlegg E: Pharmaq part of Zoetis

PHARMAQ er verdensledende selskap innen vaksiner og innovasjon rettet mot akvakulturnæringen og en del av Zoetis, verdens ledende selskap innen dyrehelse. PHARMAQS produkter inkluderer fiskevaksiner, terapiprodukter, vaksinasjonsmaskiner inkludert servicetjenester, forskning og analyser. Pharmaqs produkter markedsføres i Europa, Nord- og Sør-Amerika samt i Asia.

PHARMAQ har sin F&U enhet på Skøyen i Oslo og produserer >2 milliarder fiskevaksinedoser årlig i sine produksjonslokaler i Overhalla og på Kløfta.

- **375 ansatte (ca 70% i Norge)**
- **Salg fiskevaksiner i 2021: 1.18 milliarder NOK**
 - Norge 450 mill NOK
 - Eksport 730 mill NOK
- **Markedsandel globalt (antall laks) ca 80%**
- **Forventer 7-8% vekst årlig neste år**
- **Nye produkter kan gi nye markeder**

Overhalla

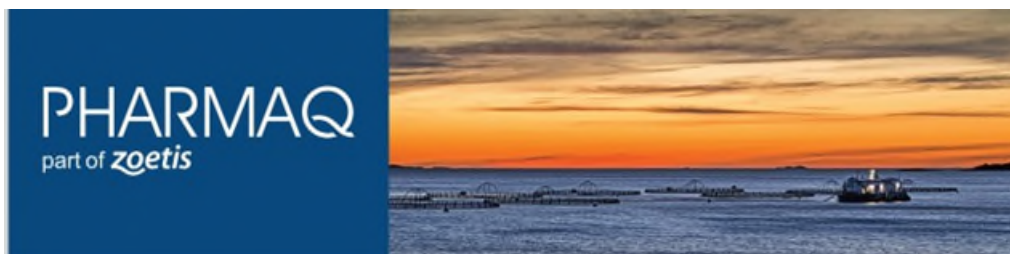

Overhalla:

Produksjon av bakterielle antigener
Formulering av alle vaksiner

Kløfta:

Produksjon av virus antigen

sensio

Sensio har siden 2009 etablert seg som en ledende leverandør av digitale omsorgsløsninger i Norge. Selskapet har 191 norske kommuner som kunder idag, og begynte å eksportere til Sverige og Danmark i 2021, og lykkes svært godt med det. I 2022 etablerte Sensio kontorer i Frankrike og Storbritannia.

Omsetning

Ca 360 millioner NOK (2022). Har hatt et vekst på 70% de siste årene, og forventer en omsetning på 500 millioner NOK i 2023

Andel eksport av total omsetning

Forventet økning/endring i eksport

Selskapet har åpnet kontorer i Frankrike og Storbritannia I 2022, og forventer å passere **50 prosent eksportandel i 2025 eller 2026**. Vi ser at velferdsteknologimarkedet i Norden har vokst hurtig de siste årene med hva vi anslår til årlige vekstrater på mellom 10 og 20%.

